

Staten skal til bunns

Justisdepartementet akter å komme til bunns i hva som skjedde med de jødiske eiendommene som ble beslaglagt under krigen. Et første møte ble holdt i går.

HALVOR HEGTUN

Et folkemord er i ferd med å få et håndfast økonomisk etterspill i Norge – mer enn 53 år etter at fangeskipet «Donau» tok ut fra Akershuskaia med 530 menn, kvinner og barn som skulle til Auschwitz.

I går ettermiddag, litt etter ordinær kontortid, møttes representanter for Justisdepartementet og Det Mosaiske Trossamfund til en første oppklaringsrunde om millionverdiene som ble frarøvet jødene under krigen – og som i meget beskjeden grad ble tilbakebetalt til de overlevende og etterlatte da freden kom.

Alminnelige rettslige foreldelsesfrister er utløpt for lengst. Skal noen nå få penger tilbake, må det komme som resultat av en politisk vurdering.

Fra departementets side er vi opptatt av å finne de riktige svarene i denne saken, samtidig som de berørte parter må føle at de har vært med i prosessen. Vi vil ikke sette i gang et arbeide som det kan bli reist nye spørsmål ved om ti eller tyve år, sier ekspedisjonssjef Per-Arne Skogstad til Aftenposten.

Lang tid

Jeg synes det er rart at dette har tatt så lang tid, men gleder meg uansett over at det har begynt å skje noe i saken, sier Høyres Petter Thomassen. I juni i fjor skrev han brev til justisminister Grete Faremo, med forslag om at det ble dannet en uavhengig ekspertgruppe for å

få gjennomført nødvendige undersøkelser.

I september, etter at Thomassen hadde purret på et svar, skrev Faremo at departementet var i ferd med å gjennomgå relevant materiale for å få oversikt over hvorledes saken ble behandlet etter freds slutningen, og at hun ville komme tilbake til saken «så fort som mulig».

Det er ikke mye opprydningsarbeide som er gjort. I første omgang har departementet bedt Riksarkivet sørge for å rydde og klargjøre relevante dokumenter, slik at publikum kan få innsyn uten å vente på statens undersøkelser.

Hverken Skogstad eller Berit Reisel, som er prosjektleder for Det Mosaiske Trossamfund, ville gå i detalj om gårdsdagens møte, som var en første utveksling av meninger og synspunkter.

Tilfeldigheter

Det er et sett av tilfeldigheter som gjør at denne saken nå kommer opp igjen – med et halvt århundres forsinkelse. Historie-studenten Bjarte Bruland skrev i fjor sin hovedoppgave i Bergen om «Forsøket på å tilintetgjøre de norske jødene». Bruland var en av de ytterst få som hadde gjort noe forsøk på å systematisere beslagleggelserne – den økonomiske siden av Norges holocaust.

En annen aktør var journalist Bjørn Westlie i Dagens Næringsliv, som gikk i arkivene og hentet frem – blant mye annet – noen rystende eksempler på auksjoner der «gode» og mindre gode nordmenn kunne sko seg på oppkjøp av møbler og andre varer, mens eierne var i landflyktighet i Sverige eller på vei til krematoriene. Avisoppslagene bidro til å vekke interessen i Det jødiske verdensråd, som prøver å kartlegge hva som skjedde med de jødiske formuer i en lang rekke europeiske land.

Torsdag 18. januar 1996 Aftenposten

SPILL

i jøde-saken

URETT: Aftenposten har satt sokelyset på det faktum at norske jøder ikke har fått erstattet den eiendom som ble frarøvet dem under krigen.